

О. Кухарська –
студентка спеціальності «журналістика»
Національного університету
«Львівська політехніка»

Науковий керівник: канд. наук з соц. ком.,
доцент кафедри ЖЗМК
Мудра І.М.

ОСОБЛИВОСТІ УКРАЇНСЬКОГО ТА ЗАКОРДОННОГО ІНТЕРНЕТ-РАДІО

Одним із синтезованих ЗМІ спеціалісти вважають Інтернет-радіо, оскільки воно об'єднує у собі риси радіо, як аудіального ЗМІ, та Інтернету з його візуальними можливостями. [9] *Інтернет-радіо* – це спеціальні сайти, які виконують основне завдання – поширення суспільно значущої масової інформації переважно аудіовізуального типу, яке здійснюється через відео-файли або файли перегляду передач у реальному часі. [11] За іншим визначенням, запропонованим дослідником В. Колодкіним, *Інтернет-радіо* – це сервер, сайт чи портал, головним завданням якого є розповсюдження масової інформації (новинного, аналітичного, розважального характеру) як безпосередньо прямою передачею звукового потоку даних, так і збереженням аудіоматеріалів і повідомлень для майбутнього прослуховування у мережі. [10] Часто у літературі зустрічаються такі визначення, як «веб-радіо», «нет-радіо», «потокове радіо», «електронне радіо», «онлан-радіо», «вебкастінг» тощо. Ми пропонуємо, вважати ці терміни синонімами.

Аналіз ресурсів Інтернет-радіо варто проводити зважаючи на його типологію, особливості, специфіку, властивості, функції, вигляд сайту тощо. Спираючись на теоретичний матеріал українських та закордонних журналістикознавців, орієнтовна схема характеристики порталів онлайнового радіо наступна:

- a) кількість каналів прямого ефірного потоку (моноканальні і багатоканальні); [10]
- b) вид комунікації з аудиторією (вербально-візуальна – текстові і графічні матеріали на сайті; звукова); [10]
- c) відвідуваність і популярність;
- d) структурні особливості сторінки (логотип, банери, реклама, меню, посилання, архів тощо);
- e) тематична спрямованість програм;

- f) можливість зворотної комунікації;
- g) спосіб поширення;
- h) мають чи ні аналог оффлайн; [10]
- i) інтерактивність (можливість формувати власну ефірну сітку, можливість відкладеного прослуховування); [8]

j) тип сайту: *мережева візитка* (короткий, компактний, лаконічний сайт, що містить загальну інформацію про компанію і радіо. Має презентаційні функції.); *мережевий фен-зін* (на меті також має пар і промоушин, але його функції дещо розлогіші. Фен-зін інформує аудиторію, розважає її, організовує інтерактивну комунікацію тощо.); *інформаційно-розважальний сайт*, який у свою чергу поділяється на музичний, музично-розважальний, інформаційний, інформаційно-музичний, пізнавальний, універсальний [7]

Відповідно до орієнтовної схеми буде проведений аналіз наступних Інтернет-радіостанцій: «Українське радіо», «СК-радіо», «Puls radio», «Сковорода», «Громадське радіо», радіостанція «КПІ», «Голос Америки», «Dark radio», «Літературне радіо».

«Українське радіо» є київською державною радіостанцією. Є багатоканальним Інтернет-варіантом аналогового радіо. Сайт має текстове та візуальне наповнення, є анонси програм і проектів з анотаціями до них, сторінки ведучих з їх біографією, цитати з ефіру. На сайті є архів каналів, кожену програму з якого можна прослухати чи завантажити. Також є програмна сітка каналів, рубрики у меню, контакти, мапа сайту, стрічка новин тощо. Сайт доступний у мобільній версії. Програма, що прослуховується, має коротку інформаційну анотацію у вигляді кількох новинних повідомлень. Авторів програми можна написати, тобто є зворотна комунікація. Поширюється ЗМІ у соцмережах. Радіо має тематично широку площу, зокрема орієнтується на політичні, соціально-економічні, культурні події в Україні та світі. Має спецпроекти «Авторські читання», «Мистецькі історії» та інші. Стандартне музичне наповнення тут є особливим з орієнтацією на народну та класичну музику. Немає можливості створювати власну ефірну сітку, але можна прослухати минулі програми. Сайт є універсальним, інформаційно-розважальним за типом. [14]

На протипагу державному радіо, яке має аналоговий прототип, тернопільська радіостанція «СК-радіо» працює лише в мережі Інтернет. На ресурсі є незначна кількість реклами, що вирізняє його серед решти, проте уся реклама зосереджена на новинах дисконтної програми «Цінна картка», під патронатом котрої і функціонує радіостанція. Загалом,

якщо порівнювати радіо з попереднім, то важко назвати його засобом масової інформації. По суті, це суцільна реклама, яка функціонує у ніші радіо-порталів Інтернету і надає слухачам мінімальну новинну інформацію. Сайт радіо є мережевою візитівкою, 90% ефірного часу займає музичне наповнення. Поширюється у соціальних мережах. [13]

Ще одне радіо місцевого масштабу – це «*Puls radio*», яке функціонує в Полтаві. Це музично-інформаційна радіостанція, тематика котрої націлена на висвітлення подій місцевого масштабу. Сайт радіостанції має логотип, меню, карту сайту, рубрики, музичний та новинний архіви. На відміну від «Українського радіо», не має спецпроектів чи програм. Сайт є мережевою візитівкою практично без візуального чи текстового наповнення. Немає можливості зворотної комунікації, поширюється ЗМІ через соціальні мережі. [2]

Львівська недержавна музично-розважальна розмовна радіостанція «*Сковорода*». Працює виключно в Інтернеті. Є моно каналним, з вербально-візуальною та звуковою комунікацією. Тематика ЗМІ є широкою – від мистецького виміру України, до IT та сучасних технологій. Особливістю радіо є його мандрівна студія, через котру ефіри ведуться з будь-якої точки. Сайт є незвичним за оформленням і наповненням, кожен елемент у ньому відповідає загальній концепції ЗМІ. На відміну від попередньо проаналізованих радіостанцій, «Сковорода» має єдність між аудіальним ефіром і візуальною інформацією порталу. Є можливість зворотної комунікації, поширення відбувається через соцмережі. У меню можна знайти рубрики «Програми та подкасти», де користувач може прослухати архів та скласти власну ефірну сітку, «Розклад», «Плейлист». Крім того, прослуховувати можна як радіо реального часу, так і окремо музичний лист без інформаційного наповнення. Сайт за типом є мережевим фен-зіном. [4]

Схожим за форматом до радіо «Сковорода» є київське недержавна громадська інформаційно-розмовна радіостанція «*Громадське радіо*». На сайті, котрий за типом є інформаційним, розміщені текстові новини у формі заміток та репортажів, візуальний контент, такий як відеозаписи та фото, також усі новини можна прослухати у архіві. У меню є рубрики «Програми», «Новини», «Розклад». Радіо має власні спецпроекти, як «Хроніки Донбасу», «Власна думка», «Смачна країна», «Чайник» та інші. Сайт ведеться трьома мовами, крім української – російською та англійською. Спрямований на соціально-політичну тематику. Є можливість зворотної комунікації з авторами та ведучими, коментування аудіо-файлів, які викладені також текстовим форматом у

повному обсязі. Поширюється у соціальних мережах та за допомогою Push-повідомлень. Сайт є інтерактивним, є можливість формувати власну ефірну сітку, свій плей-лис. На сайті є гнучкий архів. Сайт є універсальним, інформаційно-розважальним. Музичне і рекламне наповнення ефіру є незначним. Кожну програму можна завантажити. Є система гіперпосилань та ієрархія новин з тегами і заголовками. [6]

Цілком відрізняється від попередніх радіостанцій київська студентська музично-інформаційна радіостанція «КПІ». У ротачії – музика, новини з студентського життя, події КПІ, України та світу. Є моноканальним, з звуковою комунікацією ресурсом. Аудиторія не є великою через вузьку спеціалізованість радіо та тематичні рамки. Має систему гіперпосилань. Сайт виконано лаконічно та просто, меню складається з трьох пунктів, увага акцентована на звучанні радіостанції наживо. Сайт є мережевою візитівкою і не містить жодної додаткової інформації, крім презентаційно-ознайомчої. На відміну від попередніх ЗМІ, ця радіостанція має вузький аудиторний і тематичний профіль. На сайті немає архіву чи можливості прослухати попередні програми, також відсутня зворотна комунікація, можливість коментування чи реєстрації. Поділитись посиланням на ресурс неможливо. Сайт поширюється у соціальних мережах, що є типово не лише для онлайн-радіо, але й для всіх Інтернет-ЗМІ. Веде мовлення виключно в Інтернеті. [3]

Радіостанція «Голос Америки» не веде мовлення виключно для США, на відміну від територіального радіо певної країни. «Голос Америки» виходить на 45 мовах для усього світу і транслює новини за світовими регіонами та країнами. До прикладу, «Голос Америки» в Україні має новини про ситуації у нашій країні, а не лише на території США. З 2008 року радіомовлення ведеться виключно у мережі. Тематичною спрямованістю радіостанцій є інформаційні та культурні програми, зокрема про новини у соціальних та політико-фінансових галузях. На сайті є багато вербально-візуальної інформації, усі новини можна прочитати у текстовому форматі, є фото та відео, графічні матеріали. Радіо є багатоканальним та популярним у всьому світі. Сайт має логотип, меню, де можна вибрати мову та регіон випуску, рубрики новин, програми, спецпроекти. Також «Голос Америки» має власні канали Інтернет-телебачення, таким чином, сайт складає цілісний мультимедійний портал ЗМІ. Також на сайті є архів радіо випусків, рамка пошуку. Головна сторінка розділена на рубрики «Новини» з текстовими-, фото- та відеоматеріалами; «США», «Росія», «Україна» – з новинами регіонів; «Експертиза», «Інтерв'ю» – з інформаційно-

аналітичним наповненням; «Ефір», «Репортаж», де одна й та ж інформація може сприйнятись трьома каналами – у відео-, аудіо-, та текстовому форматах та інші рубрики. Радіо має власні проекти, над яким працюють журналісти з усього світу. У цьому і є головна відмінність цього радіо-каналу від решти проаналізованих – у масштабності аудиторного та тематичного чинника, наявності кількох каналів подачі інформації, гнучкого зворотного зв'язку, можливості коментування та налаштування ефіру під свої потреби. Поширюється Інтернет-радіо через соціальні мережі, підпискою, Push-повідомленнями, рекламою на інших ресурсах та додатками для мобільних телефонів. [5]

Російська радіостанція «*Dark radio*» – єдиний портал альтернативної музики в російському Інтернеті. Веде трансляції виключно у мережі. Радіо є моноканальним, портал є інформаційно-розважальним сайтом. У ефір можна надіслати повідомлення, а також запропонувати пісню, яка входить у стильові рамки радіостанції. Новини виходять тематичні – музичні рецензії, відгуки, звіти з концертів, презентації альбомів, афіші виступів тощо. На сайті є форум користувачів, можливість коментування текстово-візуальних та аудіо новин, своєрідна спільнота користувачів з власними сторінками, фото, інформацією для кращої комунікації шанувальників радіостанції між собою та з авторами, також – блоги про музику, які можна вести анонімно. Також є архів ефірів, найпопулярніші програми та дописи, рамка «Новини», «Вибране», «Звіти», «Партнери». Поширюється через соцмережу Вконтакті та підпискою серед користувачів. На першій сторінці є логотип, меню, карта сайту, рубрики і рамка «У центрі уваги». Веде мовлення лише у мережі Інтернет. Крім музики. Новин та авторських програм у мовленні немає реклами, адже радіо не є комерційним. Особливим у цій радіостанції є її тематична спрямованість, яка підтримується абсолютно у всіх аспектах її роботи. [1]

Схожою до попередньої за визначальними тематичними особливостями є радіостанція «*Літературне радіо*» у Росії. Це перший радіо-проект про сучасну російську літературу, що популяризує і надає інформаційну підтримку поезії і прозі. Націлений на об'єднання у одному культурному просторі літераторів усіх естетичних і ідеологічних напрямків. Радіо є моно канальним, ефір ведеться лише в Інтернеті. Вид комунікації з аудиторією – вербально-візуальна, з великою кількістю текстів і фотографій, а також звукова. Є архів програм. Де можна прослухати і завантажити записи ефірів. На сайті є логотип, меню з рубриками, розклад мовлення, яке ведеться у форматі 24/7, «Програми»,

«Новини», «Події», «Думки», «Афіша», «Фото». Радіо має авторські програми журналістів. Також для молодих літераторів організуються конкурси і дається можливість провести авторські читання у рамках ефірів Інтернет-радіо. Мовлення «Літературного радіо» ведеться лише у мережі. Його особливістю, як і попереднього порталу, є цілкомито однотайна тематична спрямованість у програмах, новинах, проектах, музиці – це сучасне літературне життя Росії. Регіон поширення – у межах однієї країни, тому воно є популярним лише у вузьких колах через тематичну та аудиторну обмеженість. Реклама на радіо відсутня. Коментування ефірів не є можливим, на відміну від живого обговорення у чаті «Dark radio». Поширюється виключно підпискою на Push-повідомлення. У порівнянні з іншими проаналізованими радіостанціями, ця є єдиною, котра не має сторінки у соціальних мережах і не поширюється за допомогою кнопок «Розповісти» та «Поділитись». [12]

Висновки. Отже, процес розвитку Інтернет-радіо не є однозначним для усіх країн чи тематичних напрямків. Також вигляд ефіру та порталу онлайн-радіо залежить від території охоплення потенційної аудиторії: місцеве радіо має вужчий тематичний спектр, часто не має текстово-візуальної інформації, або головних особливостей усіх Інтернет-ЗМІ – мультимедійності та гіпертекстуальності. Натомість, портали, які виходять на світовий чи рівень країни, мають широкі тематичні рамки, вміщують у собі функції інформування, розважальну, комунікативну, розвиваючу. Поширюються Інтернет-радіостанції зазвичай у соціальних мережах і за допомогою Push-повідомлень.

Список використаних джерел

1. *Dark radio* [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://www.darkradio.ru/>.
2. *Puls radio* [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://www.pulsradio.com/dance/>.
3. *Radio KPI* [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://r.kpi.ua/>.
4. *Skovoroda* [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://radioskovoroda.com/radio>.
5. *Голос Америки* [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://www.golos-ameriki.ru/>.
6. *Громадське радіо* [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://hromadskeradio.org/>.

7. Добрава С. Новітні підходи у вивченні Інтернет-телебачення [Електронний ресурс] / Сніжана Добрава // Теле- та радіожурналістика.. – 2016. – Режим доступу до ресурсу: <http://journ.lnu.edu.ua/vypusk7/n15/tv15-22.pdf>.

8. Друганова Н. В. Радио в Рунете как самостоятельный вид массмедиа [Електронний ресурс] / Н. В. Друганова // АСТА DUI – Режим доступу до ресурсу: http://psujourn.narod.ru/vestnik/vyp_3/dru_iradio.html.

9. Ковальчук Г. Л. Радио в Интернете: лингвистический аспект [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.mediart.ru/blog/internet-konferentsiya-mediaprostranstvointerneta/965-1-radio-v-internete-lingvisticheskii-aspekt.html

10. Колодкин В. А. Радиовещание в Интернете: принципы функционирования, типология и структура сайтов : дис. канд. філ. наук : 10.01.10 / Колодкин Владимир Александрович – Тольятти, 2005. – 176 с.

11. Коцарев О. О. Типологія Інтернет-ЗМІ [Електронний ресурс] / О. О. Коцарев // Ученые записки Таврического национального университета им. В. И. Вернадского. – 2006. – Режим доступу до ресурсу: http://www-philology.univer.kharkov.ua/katedras/prof_sites/.../kots_article_2.pdf.

12. Літературне радіо [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://litradio.ru/>.

13. Радио СК [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <https://www.radiosk.ru/>.

14. Українське радіо [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: <http://www.proradio.org.ua/netradio/ur1-pershyi-kanal-online.php>.